

PRIMĂRIA
ARAD

INSTITUȚIA
PREFECTULUI
JUDEȚULUI ARAD

BIBLIOTECA
JUDEȚEANĂ

Alexandru D. Xenopol
ARAD

**ZILELE
ARADULUI**
20-28 August 2022

CONFERINȚA NAȚIONALĂ
ORAȘUL ARAD
ÎN TIMPUL CELUI
DE-AL DOILEA RĂZBOI MONDIAL

CAIET - PROGRAM

ARAD
23 AUGUST 2022

INSTITUȚIA
PREFECTULUI
JUDEȚULUI ARAD

PRIMĂRIA MUNICIPIULUI ARAD
INSTITUȚIA PREFECTULUI - JUDEȚUL ARAD
CENTRUL MUNICIPAL DE CULTURĂ ARAD
UNIVERSITATEA „AUREL VLAICU” ARAD
UNIVERSITATEA DE VEST „VASILE GOLDIȘ” DIN ARAD
BIBLIOTECA JUDEȚEANĂ „ALEXANDRU D. XENOPOL” ARAD
COMPLEXUL MUZEAL ARAD
ASOCIAȚIA „ȘTEFAN CICIO-POP” ARAD

Conferința Științifică Națională
ORAȘUL ARAD
ÎN TIMPUL CELUI
DE-AL DOILEA RĂZBOI MONDIAL

CAIET-PROGRAM

ARAD

23 august 2022

COMITETUL DE ORGANIZARE

Ing. CĂLIN BIBARȚ

Primar al Municipiului Arad

Dr. DANIELA PĂDUREAN-ANDREICA

Director executiv, Centrul Municipal de Cultură Arad

Dr. CORNELIU PĂDUREAN

Asociația „Ștefan Cicio-Pop” Arad

Figură 1 Atelierele C.F.R. Arad. Secția Vagonaj. 3 iulie 1944

DTP: dr. Gabriela Adina Marco, prof. Ioana Nistor

MARȚI, 23 AUGUST 2022

Primăria Municipiului Arad

Sala „Regele Ferdinand”

9:30 ALOCUȚIUNI ÎN PLEN

Ing. CĂLIN BIBART

Primar al Municipiului Arad

Î.P.S. Dr. TIMOTEI SEVICIU

Arhiepiscop al Aradului

Prof. univ. dr. RAMONA LILE

Rector al Universității „Aurel Vlaicu” Arad

Prof. univ. dr. CORALIA ADINA COTORACI

Rector al Universității de Vest „Vasile Goldiș” din Arad

Dr. DORU SINACI

Subprefect al județului Arad

10:20 VERNISAJ EXPOZIȚIE DE FOTOGRAFIE

Arad, 3 iulie 1944: Când pământul s-a cutremurat...

Mărturii vizuale ale raidului aerian păstrate în Fototeca

Bibliotecii Județene „Alexandru D. Xenopol”

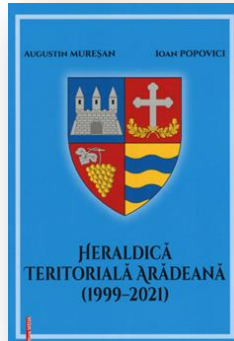
Curator: prof. documentarist IOANA NISTOR,

Biblioteca Județeană „Alexandru D. Xenopol” Arad

LANSĂRI DE CARTE

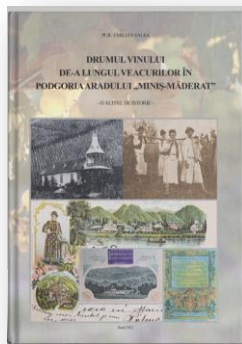
10:30 MUREȘAN, Augustin, POPOVICI, Ioan
Heraldică teritorială arădeană (1999-2021)
Cluj-Napoca, Editura Mega, 2022.

Prezintă: dr. Doru SINACI

10:40 VALEA, Puiu Emilian
Drumul vinului de-a lungul veacurilor în Podgoria Aradului „Miniș-Măderat” – O altfel de istorie
Arad, 2022.

Prezintă: prof. Florica R. CÂNDEA

10,50-11,00 Pauză de cafea.

LUCRĂRILE SESIUNII NAȚIONALE DE COMUNICĂRI ȘTIINȚIFICE

Secțiunea 1

*Primăria Municipiului Arad
Sala „Regele Ferdinand”*

Moderatori: dr. *Adrian Henorel NIȚU*
dr. *Corneliu PĂDUREAN*

11:00-11:15

Prof. Ioan-Valeriu TULEU

Societatea de Științe Istorice din România, Filiala Arad

23 august 1944, la Arad

11:15-11:30

Dr. Doru SINACI, Prefectura județului Arad

Cultura arădeană în preajma ultimei conflagrații mondiale

11:30-11:45

Col.(Rtr.) Marcel LUCACIU, Președinte al Filialei Județene Arad
„Detașamentul Păuliș” al Asociației Naționale Cultul Eroilor
„Regina Maria”

***Monumente, cimitire militare și morminte ale eroilor celui
de-al Doilea Război Mondial din Municipiul Arad***

11:45-12:00

Prof. Horia TRUȚĂ, Galeriile „Turnul de Apă” Arad

***Măsurile administrative la Arad, în timpul celui de-al Doilea
Război Mondial***

12:00-12:15

Prof. Gheorghe RANCU-BODROG, Asociația Publiciștilor Presei Rurale din Banatul Istoric

Jertfa supremă a învățătorilor arădeni în cel de-al Doilea Război Mondial

12:15-12:30

Prof. univ. dr. Marius Ioan GREC, Universitatea de Vest „Vasile Goldiș” din Arad

Considerații privind situația evreilor în Arad (1939-1945)

12:30-12:45

Conf. univ. dr. Adrian Henorel NIȚU, Universitatea „Aurel Vlaicu” Arad

Bănci arădene în perioada interbelică: Banca Goldschmidt S.A. Arad

12:45-13:00

Conf. univ. dr. Adrian Henorel NIȚU, Universitatea „Aurel Vlaicu” Arad

Bombardamentele Aliatilor și ale Luftwaffe asupra Aradului în cel de-al Doilea Război Mondial

13:00-13:15

Participanții în dialog. Concluziile Conferinței Naționale

***ORAȘUL ARAD ÎN TIMPUL CELUI
DE-AL DOILEA RĂZBOI MONDIAL***

Secțiunea 2

Primăria Municipiului Arad
Sala „Regina Maria”

Moderatori: dr. Gabriela Adina MARCO
dr. Mihai HANDARIC

11:00-11:15

Conf. univ. dr. Mihai HANDARIC, Universitatea „Aurel Vlaicu” Arad
Comunitatea evreilor din Arad în cel de-al Doilea Război Mondial

11:15-11:30

Prof. Florica R. CÂNDEA, Colectivul Monografic Arad,
membru U.Z.P.R. Arad

Înștiințarea oficială, ca formă de comunicare în vreme de război

11:30-11:45

Dr. prof. Paul KRIZNER, Școala Gimnazială Grăniceri

Un vlădică în plin război. Implicațiile Episcopului Andrei Magieru al Aradului în cea de-a doua conflagrație mondială

11:45-12:00

Dr. Gabriela Adina MARCO, Complexul Muzeal Arad

Nădlac, jud. Arad – viață cotidiană, viață de război (1939-1945)

12:00-12:15

Vlad Alexandru MOȚ, masterand Universitatea București

Căpitan Ioan Fătu. Eroul de la Păuliș. Cavaler al Ordinului „Mihai Viteazul”

12:15-12:30

Ing. Puiu Emilian VALEA, Societatea Numismatică Română
Secția Arad

Evocare: 78 de ani de la sacrificiul eroilor Școlii de subofițeri în rezervă infanterie Radna, căzuți la datorie la Păuliș, Miniș, Ghioroc, Cuvin (14-20 septembrie 1944)

12:30-12:45

Ing. Puiu Emilian VALEA, Societatea Numismatică Română
Secția Arad

Insigna oficială cu nr. 0025 a Delegației României ce a semnat documentele Convenției de Armistițiu din 11/12 septembrie 1944 la Moscova

12:45-13:00

Participanții în dialog. Concluziile Conferinței Naționale

***ORAȘUL ARAD ÎN TIMPUL CELUI
DE-AL DOILEA RĂZBOI MONDIAL***

13:30 Prânz festiv.

COMUNICĂRI ȘTIINȚIFICE REZUMATE

Prof. Ioan-Valeriu TULEU

Societatea de Științe Istorice din România, Filiala Arad

23 august 1944, la Arad

În seara de 23 august 1944, Regele Mihai I a transmis comunicatul către țară prin care anunța încetarea războiului împotriva Națiunilor Unite și a stabilit un nou obiectiv către armată: Eliberarea Ardealului de Nord.

Unitățile armatei române de pe teritoriul Aradului au fost alarmate în noaptea de 23/24, iar începând cu 25 august, au pornit la anihilarea formațiunilor armate germane de pe teritoriul orașului. Au urmat lupte intense în diferite puncte din municipiu în care erau cantonate formațiuni militare germane, lupte soldate cu morți, răniți și prizonieri. La confruntările militare au participat unitățile staționate pe teritoriul municipiului și cele de la Școala de Subofițeri de Rezervă Infanterie de la Radna. Cele mai intense confruntări militare s-au înregistrat la Aeroportul din Arad unde staționau circa 700 soldați germani. Până în ziua de 31 august, Aradul a fost total eliberat de trupele germane și s-a putut pregăti pentru confruntările care urmau să vină la mijlocul lunii septembrie dinspre granița cu Ungaria. În acest scop, a fost întocmit un plan de operații, fiind aduse întăriri pe principalele drumuri de acces în municipiu și pentru a se bloca accesul pe Valea Mureșului spre Transilvania.

Cuvinte cheie: Regele Mihai, 23 august, Divizia 1 Cavalerie, Ion Antonescu, Alexandru Pleșoianu.

Dr. Doru SINACI

Prefectura județului Arad

Cultura arădeană în preajma ultimei conflagrații mondiale

Studiul evidențiază aspecte ale culturii materiale și imateriale din orașul Arad și din împrejurimi în preajma și în timpul celui de-al Doilea Război Mondial. Ca fenomen social determinat în mod obiectiv, cultura exercită un impact activ asupra vieții materiale a societății, devenind un factor cauzal în ansamblul dinamicii de ansamblu a progresului social. Astfel, pentru perioada analizată, orașul de pe Mureș devine un adevărat hub cultural, ce a exercitat o atracție în organizarea și desfășurarea unor excepționale manifestări culturale, atât în plan elitist, cât și în plan folcloric și etnografic.

Cuvinte cheie: cultură, social, dinamică, creație, viață cotidiană.

Col.(Rtr.) Marcel LUCACIU

Președinte al Filialei Județene Arad „Detașamentul Păuliș” al Asociației Naționale Cultul Eroilor „Regina Maria”

Monumente, cimitire militare și morminte ale eroilor celui de-al Doilea Război Mondial din Municipiul Arad

Aradul nu a reprezentat neapărat un loc al unor mari confruntări în timpul celui de-al Doilea Război Mondial. Luptele pentru eliberarea Aradului după 23 august 1944, bombardamentele Alianților din 3 iulie 1944 și luptele duse pentru oprirea ofensivei trupelor hortiste la Sebiș, Prunișor, Șofronea, Arad, dar mai ales cele de la Păuliș, sunt cele mai importante repere istorice din această perspectivă. Contribuția de sânge a arădenilor în cel de-al Doilea Război Mondial a fost

una importantă, iar sutele de români decedați în luptele purtate în aceste ținuturi și-au găsit odihna veșnică în cimitirele militare din județul și municipiul Arad. Memoria colectivă a onorat aceste jertfe prin crearea unor cimitire militare, importante monumente de for public, însemne memoriale și plăci comemorative de război, pe tot cuprinsul județului și municipiului.

Inventariate și clasificate consecutiv după anii '50, monumentele au fost afectate de trecerea timpului, pierzând atât din calitatea constructivă inițială, cât și din semnificația acestora pentru memoria colectivă. Doar câteva au reușit să își păstreze importanța, mai ales datorită poziției de amplasare și activităților desfășurate cu ocazia rememorării evenimentelor evocate.

Prezentarea își propune o trecere în revistă a tuturor cimitirelor militare, monumentelor, plăcilor comemorative și a însemnelor memoriale de pe raza municipiului Arad, dedicate eroilor care s-au jertfit în cel de-al Doilea Război Mondial.

Cuvinte cheie: monumente, cimitire militare, plăci comemorative, însemne memoriale.

Conf. univ. dr. Mihai HANDARIC
Universitatea „Aurel Vlaicu” Arad

Comunitatea evreilor din Arad în cel de-al Doilea Război Mondial

Autorul studiului „Comunitatea evreilor din Arad în cel de-al Doilea Război Mondial” afirmă că subiectul stârnește interesul arădenilor pentru că în Biblie există un oraș cu nume identic Arad (Num 21:1; Num 33:40; Jud. 1:16). Apoi, în Israelul modern, s-a construit un oraș cu numele „Arad”. De asemenea,

în Arad a trăit o comunitate de evrei numeroasă și înfloritoare, ce a influențat în mod deosebit dezvoltarea orașului, dar și a țării. Suntem interesați de subiect și datorită antisemitismului – acel sentiment care exprimă ura față de evrei (semiți), termen a cărui origine o găsim în textul biblic cu referire la egipteni (Exod 1-2), la persani (Eстера) etc. Termenul a ajuns să descrie ura nestăpânită transmisă din generație în generație față de acest popor, numit de Biblie „Poporul lui Dumnezeu”.

Antisemitismul s-a răspândit în istorie la scară mondială și s-a manifestat frecvent de-a lungul timpului. Vom vedea că nici Aradul nu a făcut excepție, deși, ca oraș multiethnic, a avut o politică de apărare a drepturilor naționalităților conlocuitoare din cetate. Se va analiza contextul politic interbelic în care antisemitismul a atins cote alarmante și dramatice. Se va lua în considerare contextul economic și social din acea vreme. Vom analiza situația evreilor din Arad în timpul celui de-al Doilea Război Mondial. Politica României, ca aliat al Germaniei până la 23 august 1944, a avut consecințe grave asupra evreilor din țară și din Arad.

Holocaustul este privit ca punctul culminant al dezlănțuirii sentimentului antisemit, ce a afectat profund și comunitatea evreilor din Arad. Fiind o comunitate puternică în cetate, vom vedea și lupta evreilor împotriva politicii naziste, dar și consecințele dramatice ale acestei politici: progromuri, deportări, lagăre de exterminare în masă (Auschwitz, Birkenau etc.). Vom finaliza lucrarea cu o evaluare a situației evreilor din Arad după cel de-al Doilea Război Mondial.

Cuvinte cheie: evrei, al Doilea Război Mondial, Arad, antisemitism, Holocaust.

Prof. Horia TRUȚĂ

Galeriile „Turnul de Apă” Arad

Măsurile administrative la Arad, în timpul celui de-al Doilea Război Mondial

Campaniile militare ale României din cel de al Doilea Război Mondial au afectat profund întreaga viață social-politică, economică și culturală a țării. Victimele războiului erau deopotrivă, atât din rândul militarilor, cât și al civililor. Confruntările sângeroase din tranșee, bombardamentele, deportările și prizonieratul, teroarea instituită în Transilvania, Basarabia și Bucovina de Nord au solicitat națiunii un efort imens, studiat încă insuficient și nu la adevăratele sale dimensiuni. Ceea ce nu se lua atunci în calcul au fost enormele sacrificii ale populației și viitorul rezervat României sub ocupația sovietică. Complexele evenimente militare, generate de politica devenită confuză și contradictorie, au fost percepute nuanțat de populația Aradului ce a fost pusă în situația de a se integra în efortul general al națiunii.

Prin tema abordată, încercăm să prezentăm modul cum au fost percepute și gestionate în Arad, pe durata conflagrației și ulterior până la încheierea Tratatului de Pace de la Paris (1947), episoade specifice acelei perioade: recrutarea în vederea pregătirii diferențiate a contingentelor de combatanți, militarizarea unor unități economice și adaptarea producției pentru război, raționalizarea materiilor prime și a consumului, situația prizonierilor sovietici, a refugiaților români din Nordul Transilvaniei, Bucovina și Basarabia, a deportaților civili evrei și etnici germani, a efectelor bombardamentelor aeriene asupra spațiului arădean și a confruntărilor militare directe, gestionarea înmormântărilor, onoruri și parade, morminte cenotaf, cimitire și monumente memoriale, administrarea pretențiilor armatei sovietice de ocupație (1944-1958) etc.

Cuvinte cheie: război, prizonieri, refugiați, deportați, bombardamente, ocupație militară.

Prof. Gheorghe RANCU-BODROG

Asociația Publiciștilor Presei Rurale din Banatul Istoric

Jertfa supremă a învățătorilor arădeni în cel de-al Doilea Război Mondial

„Nu sunt morți cei ce-au murit pe câmpul de onoare”

(poetul Zaharia Bârsan)

Despre felul cum a înțeles învățătorul român să își risipească avântul în groaznica încleștare din Răsărit s-a scris mult atât în presă, cât și în literatura de după marea conflagrație, dar mai ales în paginile unor Jurnale de război, care ne-au rămas de la bravii combatanți participanți la luptele pentru apărarea patriei.

Ca întotdeauna și ca în orice însărcinare de grea răspundere și conștienți că tot ce fac ei este demn și pilduitor, învățătorii au pornit la luptă fără nicio șovăire, stăpâniți doar de un singur gând: triumful țării lor. Și au murit cu miile, dintre cei buni, au murit luptând, au murit eroi alături de soldații veniți de la coarnele plugului, care, alături de sufletul cald și bun al dascălului lor, au putut să îndure orice suferințe și să săvârșească minuni de vitejie. Cu fiecare învățător căzut în vârtoarea luptelor, în iureșul cel mare pentru întregirea hotarelor, se stingea o candelă a neamului, din lumina căreia s-ar fi aprins atâtea flăcări în sufletul generațiilor viitoare.

Astfel au înțeles învățătorii noștri să își dăruiască din plin tot sufletul lor mare, fie acasă, în sala de clasă, fie pe câmpul de bătălie, în vârtoarea luptei, pentru trăirea peste veacuri a neamului nostru.

Cuvinte cheie: învățători, război, eroi, datorie, unitate.

Prof. univ. dr. Marius Ioan GREC

Universitatea de Vest „Vasile Goldiș” din Arad

Considerații privind situația evreilor în Arad (1939-1945)

În rândurile următoare vom pune la dispoziția celui interesat documente de arhivă, mărturii, care pot aduce anumite precizări asupra unei perioade controversate din istoria Europei: Holocaustul, fenomen petrecut cu precădere în timpul celui de-al Doilea Război Mondial, dar ce are rădăcini adânci într-un sentiment antisemit întreținut de-a lungul secolelor... cu reminiscențe transmise până astăzi. Aradul nu a fost ocolit de politica de românizare inițiată de unele partide politice extremiste, devenită politică de stat sub coordonarea lui Ion Antonescu... „Acest stat va fi întemeiat pe primatul românesc în toate domeniile... Toate reformele necesare înlăturării influențelor străine pentru asigurarea destinului nostru național le voi înlăptui fără șovăire...” (Ion Antonescu).

În intervalul 1940-1944, populația evreiască a fost crunt persecutată: evreii au fost îndepărtați din domeniile vieții publice și economice. Averile au fost confiscate, evreii au fost epurați din servicii, iar cei din localitățile județului au fost obligați să își părăsească casele și au fost strămutați la Arad, fără a li se asigura o locuință...

Majoritatea acestor obiective au fost puse în practică prin intermediul Centralei Evreilor din România, înființată prin Legea nr. 1090 din 16 XII 1941 – în condițiile desființării Federației Uniunilor de Comunități Evreiești din România, structură creată de Conducătorul statului, Mareșalul Ion Antonescu, cu un scop precis: distrugerea evreilor prin anihilarea fizică și a specificului spiritualității tradiționale, utilizând un organism marionetă, care, de fațadă, reprezenta interesele comunităților evreiești din România. O filială a funcționat și la Arad.

Cuvinte cheie: Arad, evrei, Centrala evreilor, Antonescu, documente de arhivă.

Conf. univ. dr. Adrian Henorel NIȚU

Universitatea „Aurel Vlaicu” Arad

Bănci arădene în perioada interbelică: Banca Goldschmidt S.A. Arad

În timpul crizei economice dintre anii 1929-1933, activitatea bancară arădeană a avut de suferit. Sunt prezentate măsurile financiar-bancare de ajustare a urmărilor crizei economice, precum și efectele crizei asupra băncilor arădene.

Băncile și sucursalele bancare arădene ce au făcut față crizei fac obiectul studiului în continuare. Dintre aceste bănci este prezentat exemplul Băncii Goldschmidt SA din Arad. Evoluția acestei bănci din punct de vedere al performanțelor financiare, al proprietății, precum și al efectelor legilor antisemite adoptate în România, ca urmare a evoluțiilor interbelice europene, sunt subiectele de studiu ale lucrării. Este evidențiat și faptul că dr. Petru Groza, viitorul premier al României comuniste, devine acționar al acestei bănci ca urmare a legilor antisemite interbelice.

Banca Goldschmidt SA Arad este un exemplu de instituție mică bancară, ce reușește să depășească criza economică, înregistrându-se în Registrul Bancar arădean, în anul 1934, dar nu poate depăși măsurile dictatoriale, antisemite și de represiune etnică ce, suprapuse peste vicisitudinile celui de-al Doilea Război Mondial, au afectat și afacerile bancare arădene, în perioada anilor '40.

Cuvinte cheie: Arad, bănci, finanțe, criza, economie.

Conf. univ. dr. Adrian Henorel NIȚU

Universitatea „Aurel Vlaicu” Arad

Bombardamentele Aliatilor și ale Luftwaffe asupra Aradului în cel de-al Doilea Război Mondial

Al Doilea Război Mondial a prilejuit dezvoltarea unor acțiuni militare aeriene de bombardament, datorită dezvoltării spectaculoase a industriei aviatice. În această perioadă, Aradul era un centru industrial ce contribuia din plin la eforturile de război ale României, devenind astfel o țintă pentru aviațiile inamice.

În iulie 1944 a avut loc în Arad un atac al aviației americane asupra obiectivelor industriale arădene: gara feroviară, fabrica de vagoane, fabrica de lichior Zwack, fabrica de ciorapi Albu, fabrica de butoane, Union fabrica Fermoar și fabrica de tricotaje FITA. Apoi, în octombrie 1944, după ce România a trecut de partea Antantei, avioanele Luftwaffe a împrăștiat bombe peste gară, peste uzina de apă și peste cartierul Grădiște.

Această lucrare propune o prezentare a acestor evenimente și a urmărilor acestora asupra vieții arădenilor și a municipiului Arad.

Cuvinte cheie: Arad, bombardamente, aviație, raiduri, distrugerii.

Prof. Florica R. CÂNDEA

Colectivul Monografic Arad, membru U.Z.P.R. Arad

Înștiințarea oficială, ca formă de comunicare în vreme de război

Materialul face referire la unele dintre cele mai populare mijloace de comunicare din vremea celui de-al Doilea Război Mondial (ne referim aici la înștiințarea prin nota telefonică, ordonanță, telegramă, afiș sau tehnica bătutului din tobă).

Câteva extrase din documentele de-atunci atestă faptul că se menținea o permanentă legătură între emitent și primitor, cu privire la subiectele de importanță majoră din spațiul de locuire, comunitar sau particular.

Ca formă a compunerilor cu destinație specială, în scris, înștiințarea sau încunoștiințarea este o formă de contact prin comunicare sau notificare, ce servește la unele citații, adresări, acțiuni, hotărâri judiciare și nu numai, înregistrate și parafate.

În ceea ce privește materialul, trebuie consemnat că epigrafele sunt în extras și se întind pe câteva perioade de timp, în ani, spre a fundamenta, concis, ideile și tema.

Anii din care am selectat, ilustratoriu, unele notificări, sunt cuprinși între 1937-1944.

În anul 1937 (selectiv), am reținut o cerere de ridicare a unui monument dedicat eroilor în comuna Macea și un răspuns (editat în cerneală), prin care emitentul, Prefectura, anunță că la Biserica Ortodoxă nu sunt prevăzute subvenții.

Cuvinte cheie: înștiințare, cerere, sărbătorire, înscrisuri, conspect.

Dr. prof. Paul KRIZNER

Școala Gimnazială Grăniceri

***Un vlădică în plin război. Implicațiile
Episcopului Andrei Magieru al Aradului
în cea de-a doua conflagrație mondială***

Anul 1939 reprezintă și pentru Episcopia Aradului un an de cotitură, un an care va schimba pentru cinci decenii atât societatea românească, cât și viața Bisericii Ortodoxe Române, ce avea să răspundă multor provocări și nedreptăți din partea noului regim comunist ce se va instala și în țara noastră. Episcopul Andrei Magieru avea să simtă din plin durerea și suferința unei conflagrații mondiale, a susținut armata română prin toate mijloacele posibile, prin donații de bani, alimente, preoți trimiși pe front care să fie în mijlocul soldaților români și care să le ofere sprijin spiritual. Acesta este motivul pentru care considerăm că o readucere aminte despre acest vrednic ierarh arădean este necesară și binevenită în contextul actual, când lumea trăiește atâtea drame și nedreptăți.

Cuvinte cheie: Episcopia Aradului, Andrei Magieru, război, circulare, serviciul religios militar.

Dr. Gabriela Adina MARCO

Complexul Muzeal Arad

**Nădlac, jud. Arad – viață cotidiană, viață de război
(1939-1945)**

Cu toate că un război produce dezechilibre majore în toate aspectele vieții sociale, totuși „viața merge înainte”. Studiul își propune să exemplifice prin intermediul ipostazelor

vizuale viața cotidiană a locuitorilor din Nădlac, județul Arad, în timpul celui de-al Doilea Război Mondial.

Drama războiului a fost trăită atât de cei plecați pe front, cât și de cei rămași acasă. Familiile (soții, iubite, copii) rămase acasă în așteptarea bărbaților plecați pe front au fost immortalizate pe peliculă și pe hârtie fotografică pentru ca cei aflați pe câmpurile de bătălie să aibă o amintire a celor dragi. De asemenea, immortalizări ale camarazilor de arme își găsesc locul în prezentare.

În același timp, dorim să realizăm și o radiografie statistică privind aspecte demografice, culturale sau profesionale a localității Nădlac.

Cuvinte cheie: război, Nădlac, școală, familie, soldați.

Vlad Alexandru MOȚ

masterand Universitatea București

Căpitan Ioan Fătu. Eroul de la Păuliș. Cavalier al Ordinului „Mihai Viteazul”

Căpitanul Ioan Fătu a rămas în cartea de istorie a Aradului înscris pe paginile încununată de lauri ale eroilor care și-au dat viața pentru această țară.

Contribuția sa a fost excepțională, iar faptul că a fost decorat de două ori cu cea mai înaltă distincție militară românească, respectiv cu Ordinul Militar de Război „Mihai Viteazul”, nu face altceva decât să întărească această convingere. Un militar de carieră, un român brav, un erou. Așa se poate caracteriza în sărăcia necuprinzătoare a câtorva cuvinte, cel care a fost Ioan Fătu. Iar faptele sale alături de faptele celorlalți bravi ostași care au luptat și au căzut în luptele

din zona Păuliș, au condus spre victorie, spre îndeplinirea obiectivului și trecerea lor, așa cum spuneam, în istorie.

Cuvinte cheie: ofițer, căpitan, Păuliș, septembrie 1944, Cavaler al Ordinul „Mihai Viteazul”, erou, martir.

Ing. Puiu Emilian VALEA

Societatea Numismatică Română Secția Arad

Evocare: 78 de ani de la sacrificiul eroilor Școlii de subofițeri în rezervă infanterie Radna, căzuți la datorie la Păuliș, Miniș, Ghioroc, Cuvin (14-20 septembrie 1944)

După luptele de curățire de hitleriști duse de armata română în zilele de 27, 28 și 29 august 1944, dar și a unor acțiuni lipsite de umanitate, întreprinse de inamic la aeroportul Arad, acțiuni ce violau legile internaționale ale războiului: bolnavii din spitale schingiuiți, prizonieri batjocoriți, fete și femei violate, bătrâni uciși fără nici un motiv, dușmanul s-a regrupat pe teritoriul Ungariei și a pornit în data de 5 septembrie 1944 ofensiva spre est pentru ocuparea României. Aradul a fost ocupat și ofensiva înainta pe direcția Arad-Păuliș. Marele Stat Major al armatei române a decis constituirea unui detașament format din elevii Școlii de Subofițeri de Rezervă Infanterie Radna, la care se adăugau și alte unități componente, cu scopul de a opri înaintarea inamicului pe Defileul Mureșului.

În perioada 14-20 septembrie 1944, trupele hortiste ajutate de aviația germană, au forțat să ajungă pe Defileul Mureșului, lucru care nu s-a întâmplat, dat fiind eroismul de care au dat dovadă elevii Școlii de Subofițeri de Infanterie Radna, aflați sub comanda colonelului Alexandru Petrescu.

Cuvinte cheie: Miniș, septembrie, 1944, elevi, eroi, biserică.

Ing. Puiu Emilian VALEA

Societatea Numismatică Română Secția Arad

Insigna oficială cu nr. 0025 a Delegației României ce a semnat documentele Convenției de Armistițiu din 11/12 septembrie 1944 la Moscova

Urmare sfârșitului celui de al Doilea Război Mondial, comisia de armistițiu a stabilit anumite sufragii politice, economice și militare care au statuat poziția României față de Uniunea Sovietică.

Cuvinte cheie: Armistițiu, Pătrășcanu, septembrie, Malinovski, comisia.

PRIMĂRIA
ARAD

INSTITUȚIA
PREFECTULUI
JUDEȚULUI ARAD

BIBLIOTECA
JUDEȚEANĂ

Alexandru D. Xenopol
ARAD

ZILELE
ARADULUI

20-28 August 2022

CONFERINȚA NAȚIONALĂ
ORAȘUL ARAD
ÎN TIMPUL CELUI
DE-AL DOILEA RĂZBOI MONDIAL

